

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1.50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4.50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.

TELEFON 208.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

OKOS

gondolat, hogy a rokkantkérdést össze akarják kapcsolni a demokratikus földbirtokpolitikai akcióval. A demokratikus földbirtokpolitika kérdése régen megérett és csak igazán érthetetlen okok akadályozzák azt, hogy mindaddig nem tudunk megfelelő kielégítés adni a földmivelő nép alsó rétegeiben tapasztalható rajongó földszeretnek. Nem tudunk kielégítést adni azért, mert erre a földszeretetre már egy csomó spekuláló uzsorának alapját rakták le és egy csomó kis koponyájú fiskális lett ennek a segítségével milliomos parvenüvé. A közvetítés elhalasztta a babérokat minden okos, demokratikus birtokpolitikai akció elől, úgy, hogy azok, akik ezzel a kérdéssel önzetlenül foglalkoztak, utóbb maguk is megumdorodnak a földbirtokpolitikánk demokratikus színétől.

A háboru azonban sokat változtatott a helyzeten. Ujabb, nemesebb érzések sarjadnak ki az emberekből, akiket addig kell minden jó ügy szolgálatába állítani, amíg a hagyományos ellanyhulás be nem következik. A hadikórházakban egész vigan folyik a katonák mezőgazdasági oktatása s azok szép sikerrel végeznek is tanfolyamokat, megkapnak minden szükséges elméleti és gyakorlati utbaigazítást, sőt olyanok, akiknek ugyan közük volt a mezőgazdasághoz, de a különleges viszonyok folytán nem juthattak hozzá modern mezőgazdasági ismeretekhez, most egyszerűen tanult gazdákká nevelődtek.

Az ilyeneknek meg kell adni a módját annak, hogy a polgári foglalkozásukhoz hazatérve, a szerzett ismereteket kamatoztathassák. Otthonról és földről kell részükre gondoskodni s ennek csak a közérdek fogja látni a hasznát. Egy sereg modern ismeretekkel rendelkező kiscgazda osztály áll majd a háboru után a nemzeti termelés szolgálatába.

Elő kell tehát minenképen mozdítani azt az akciót, hogy a rokkantak közül azok, akik arra hivatottak, a háboru után a mezőgazdasági termelés szolgálatába álljanak.

Háboru.

Olasz harcér.

A tengeremelléki és karinthiai harc vonalon a tüzérségi tevékenységet többnyire köd gátolja. Monfalcone-től délkeletre az olaszok ama kísérleteit, hogy legutóbb elvesztett állásaikat Baguinál visszanyerjék, meghírsítottuk. A karinthiai határvidéken ugyancsak nehéz tüzérségi támogatással támadásba kezdtek az olaszok, de mindenütt visszautasítottuk őket.

A Col di Lana területén az ellenség ismételt támadásai szintén meghiúsultak.

Dél-Tirolban csapataink támadással birtokukba vették az Astach és Lain-völgy közti Maggio hegyhálat, elfoglalták a Lain-átkelve Platsertől (Piazza) délkeletre a Costabellát és Lencchieritől délre a Zugnatorát és az ellenség több ellentámadását verték vissza.

A tegnapi nap folyamán több mint 900 újabb foglyot, köztük tizenkét tisztet szállítottunk be és 18 löveget, valamint 18 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Az olasz vezérkar e hónap 16-ról és 17-ről kelt jelentései azt az állítást tartalmazzák, hogy ezekben a harcokban „ijesztő” és „borzalmas” veszteségeink voltak. Ezek az állítások, amelyek célzata nyilvánvalóan az, hogy visszavonulás által keltett benyomást enyhítsék, önkényesen koholtak. Az ellenfél veszteségeit csak az tudja felbecsülni, aki a harcér birtokában maradt. Az olaszok pedig nincsenek ebben a helyzetben, mi azonban minden egyes derék katonáink véráldozatának legteljesebb értékelése mellett is kijelenthetjük, hogy veszteségeink, gyalogságunk ügyessége, tüzérségünk tűzhatásának hatalmas oltalma és a vezetőség tapasztalatai következtében rendkívül csekélyek.

Az Isonzo menti harcok, éppen úgy, mint a tirolai küzdelmek is, a legfontosabb fronszakaszok megjavítását célozzák. Ez okból mindkét részről egyes támadásokat kezdenek és ennek a harci tevékenységnek az eredménye már hetek óta a magyar-osztrák csapatok területnyerését eredményezte.

A megfellebbezett nyugdíjszabályrendelet.

Székesfehérvár törvényhatóságának legutóbbi közgyűlése egyhangulag fogadta el az új nyugdíjszabályrendeletet, amelyet többek között dr. Holly Géza ügyvéd, városi bizottsági tag is megfellebbezett a miniszterhez, amelynek egyes pontjait a kisebb tisztviselőkre nézve nem találja kellően méltányosnak.

Dr. Holly Géza azt mondja fellebbezésében, hogy a városnak szervezési szabályrendelete Mohamed koporsójaként az ég és föld között lebeg, mert az elavult régi szabályrendelet helyett új szervezési szabályrendelet alkotott volna, amely azonban legnagyobb részt, különösen a tisztviselői és hivatalnoki létszám tekintetében miniszteri jóváhagyást nem nyert, hanem átdolgozás végett visszaadott a közgyűlésnek.

Ezen miniszteri utasítás alapján átdolgozott új javaslat tárgyalását a januári rendkívüli közgyűlésre ki is tűzték, azonban a közgyűlés a szervezési szabályrendelet letárgyalását mellőzte, mert a háborus viszonyokat nem tartotta alkalmasnak a szervezési szabályrendelet letárgyalására.

Igy tehát egy függőben levő, még meg nem alkotott szervezési keretere vonatkozik a most alkotott nyugdíjszabályrendelet, de hogy ily körülmények között megfelelő nyugdíjszabályrendelet alkotható-e a mostani háborus viszonyok alatt, annak elbírálása a felülvizsgálatot eszközölő kormányzat feladatát is képezi, — ő általa bírálendő el.

Dr. Holly Géza a nyugdíjszabályrendelet következő rendelkezéseit nehézményezi és fellebbezi meg:

Közigazgatási gyakoronokok.

A nyugdíj jogosultak közé felvették a közigazgatási gyakoronokok is. Jelenleg a költségvetésben két közigazgatási gyakoronok szerepel, az egyik valóságos közigazgatási gyakoronok, tehát az ő nyugdíjjogosultságához szó nem fér, de a másik csak ezen címen kapta a költségvetésbe, holott a szervezési szabályrendelet javaslata szerint nem más, mint a tisztviselő részére adott ügyvédjelölt, aki a tisztviselő helyettesíti a bíróságoknál helyettesíti is, magángyakorlatában szolgál segítségére, azonban közigazgatási teendője nincs.

Aki ezen állást betölti, annak a célja nem a közigazgatási, hanem az ügyvédi pályára való lépés, a tisztviselő ügyvédi irodájában

csak a szükséges joggyarlati időt tölti el. Ily körülmények között őt közigazgatási alkalmazottnak venni nem lehet és így a nyugdíj-jogosultak közé nem vehető fel.

A tisztviselő részére adott ügyvédjelöltnek jogi helyzete előbb tehát tisztázandó, mielőtt közigazgatási gyakoronokként nyugdíjjogosultsággal ruházzák fel.

A vízművek alkalmazottjai.

A városi közigazgatás nyugdíj-jogosultjai közé helytelenül vették fel a vízművek alkalmazottjai, mert ezeknek a városi közigazgatáshoz semmi közük nincs. Ugyanis a vízvezeték a városnak a közigazgatástól különálló és önálló üzeme, mely mint ilyen külön költségvetéssel és számadással bír, ezen alkalmazottak nyugdíjigénye tehát mint üzemi alkalmazottaké, erre való tekintettel speciális elbírálásban részesítendő és semmi esetre sem eshetik a házipénztár terhére, hanem egyedül a külön vízvezetési pénztár terhére.

A díjnoki idő.

Teljesen indokolt és humanus intézkedés, hogy a magasabb kvalifikációval bíró tisztviselők teljes nyugdíjjogosultsága 35 szolgálati év után bekövetkezzék.

Helyteleníti azonban a fellebbezés, hogy azt, aki egyetemi tanulmányai helyett, a beiratkozás után ahelyett, hogy jogi tanulmányainak élt volna, beállt ideiglenes, esetleg rendes díjnoknak, ezzel szemben előnyben részesítessék azzal, hogy neki ezen díjnoki minőségben jogi képzettség nélkül eltöltött idő is kedvezményesen beszámíttassék.

Amennyire indokolt a nagyobb, alaposabb képzés kedvezményezése, ép oly indokolatlan a felületesen megszerzett és így fel tudással járó minősítés törvényellenes kedvezményezése.

Lakbérnyugdíj.

A lakbérnyugdíjat magasabb összegben alapítják meg, holott ezt tudatosan senki sem akarta. Ezen intézkedés annyival sérelmesebb, mert épen a jobban dotált tisztviselőket kedvezményezi, mert míg a nyugdíjtörvény 3000 korona nyugdíjalaptól kezdve 4000 korona emelkedés után ad 4000 korona lakbérnyugdíjat, addig ezen nyugdíjszabályzat csak 4000 koronától kezdődőleg adja, tehát az eltérés nem a kis nyugdíjasokat, hanem a nagyobb nyugdíjasokat pártolja.

A kedvezményes nyugdíjat határozottan, imperatíve, nem pedig a lehetőség szerint kell megállapítani. Köztudomású, hogy törvényhatóság

ságoknál a kérelmek teljesítésénél a hangulatnak nagy szerepe van, ily bizonytalan esélynek egy igazságos és méltányosnak elismert igényt kitenni nem lehet.

Illetmények.

A nyugdíjtörvény rendelkezésével ellentétesen, immorálnak tartja a nyugdíjszabályzat több részében és itt is megnyilvánuló azt a tendenciát, hogy az illetmények megállapításánál 3000 koronáig, tehát a kisebb fizetési hivatalnoki karra elfogadják a nyugdíjtörvényben meghatározott illetményeket, addig 3000 koronán felül, tehát a nagyobb javadalmazású tisztviselőkre már nagyobb részesedési percentet állapít meg.

A nyugdíjszabályzat összeállítására, aki 3000 koronán felüli javadalmazásban van, ezen eljárás mindenestre különös szívet, mert hiszen méltányos és önzetlen eljárás és felfogás szerint, mindig a kisebb javadalmazás kívánja meg az erősebb támogatót.

Díjnokok nyugdíja.

Helytelen álláspont nyer kifejezést az új nyugdíjszabályrendelet tervezetben, midőn a díjnokok nyugdíj jogosultságát a városi tisztviselők és egyéb állandó alkalmazottakhoz hasonlóan rendezi, mert egyrészt a díjnokok jogi helyzete a szabályzat szabályrendelében rendezve és a nyugdíjszabályzattal összhangba hozva nincs, másrészt a díjnokok különleges helyzete velük szemben különleges intézkedéseket indokolnak.

Ez utóbbi álláspont igazolására a bővebb indokolás elhagyása mellett, hivatkozik a nyugdíjtörvényre, amely ezen álláspont helyes és szükséges voltát maga is elismerte azzal, hogy a díjnokokra nézve a törvényben különleges helyzetüknek megfelelőleg, különleges intézkedéseket statuálnak.

Sokan kimaradtak a nyugdíjból.

Hibáztható és kifogásolható a nyugdíjszabályrendelet tervezetben megnyilvánuló szűkkeblűség, amely a városi alkalmazottak jelentékeny számát kihagyta, akik pedig az állami nyugdíjtörvény szerint nyugdíj jogosultsággal bírnak, azon helytelen feltevésből, hogy azoknak a nyugdíj jogosultak közé való felvétele veszélyeztetni az érdeket, amelyet a nyugdíj jogosultak a nyugdíjszabályrendelet tervezetben kétségtelenül nyertek.

Nyugdíjszabályrendelet tervezet nem rövid időre szóló igényeket céloz kielégíteni. Téves és helytelen tehát az az álláspont, hogy azokat, akiknek nyugdíj jogosultsága a mai viszonyok, a humánus és szociális felfogás szerint kétségen felül méltányos és igazságos, mellőzzük azért, hogy ezen

igények honorálása esetleg a nyugdíj élvezetében levők helyzetének javítását nehezíti.

A nyugdíjszabályrendelet tervezetének ily szűkkeblű összeállítását méltán keserítheti el például a fogyasztási adóhivatal hivatalnokait és alkalmazottait, akiknek működéséből a városra évenként tízezrekre menő haszon járul.

Ezen szűkkeblűség métségére hallható azon indok is, hogy a háborús viszonyok nem alkalmasak a nyugdíjszabályzat gyökeres reformjára. De ha ez így van, akkor semmiféle pénzügyi vonatkozású szabályrendelet reformjára nem alkalmas és akkor igazuk van azoknak, akik a nyugdíjszabályrendelet revízióját a háború utáni időre kívánták halasztani annál is inkább, mert sok nyugdíj jogosult, akiről határozás és sok bizottsági tag, aki határoz, habba van vonulva. A fellebbezés ezenkívül a nyugdíj szabályrendelet több pontjára kiterjed s valamennyit részletes bírálat alá veszi.

A Hadsegélyző munkája.

A múlt hónapban újraalakult Hadsegélyző Bizottság, amelynek élén a város és a vármegye vezetői állnak s Székesfehérvár urí társadalmának hölgytagjait foglalja magában, már javában végzi áldásos munkáját, a hadbavonultak megsegítését, ahogy a szükség kívánja, továbbá mindennemű ügyes-bajos dolgok elintézését. Rövid pár hét alatt ügyszáma a százon felül emelkedett.

Hogy a megsegítés munkáját véghezvessék, természetesen anyagi eszközre van szüksége, amelyeknek előteremtésére különféle módszerekkel iparkodik. Ezek közé tartozik az állandó sétahangverseny tartása. Így vasárnap ismét rendez sétahangversenyt, amely azonban tekintettel a déli meleg időre, nem a Zichy ligetben, hanem a Lovászhegyen lesz megtartva délután 5 órától 7 óráig csekély belépődíj mellett. Személyi jegy 40 fillér, családjegy pedig egy korona lesz. A hangversenyt a 35. gyalogezred kitűnő zenekara tartja Köhler karnagy vezetésével, aki a legnagyobb készséggel áll a hadijótékonyági intézmények rendelkezésére és már eddig is elsőrendű művészi muzsikájával sok ezreket szerzett a háborús jótékonyág oltárára. A nyári időszak alatt a sétahangversenyeket a Hadsegélyző mindig a Lovászhegyen fogja tartani s előzőleg a közönséget hírlapilag értesíti.

Pünkösöd első ünnepén nagyobb szabású kertünnepélyt

fog tartani szintén a Lovászhegyen. Az ünnepély programját most készítették elő. Az eddigi megállapodások szerint lesz előkelő gárdából szervezett kabarédelután, színpólya, tombola, pezsgősátor, süteménysátor, virág, cigaretta árusítás, katonazene, cigányzene stb. A tombola tárgyakat a közönség áldozatkészsége fogja egybehozni, amiként ez eddig is történt; s a Hadsegélyző máris kéri a város és a vármegye közönségét, hogy a tombola tárgyat szánt ajándékokat szíveskedjék a Bizottság hivatalos helyiségébe elküldeni (Városház, Kossuth utca), amelyekről nyilvános elszámolást ad.

Az ünnepély rendezésébe a Pro Patria hadijótékonyági egyesületet is belevonják. A kertünnepés részleteiről még külön is értesíteni fogják a közönséget.

A Hadsegélyző megyei szervezése.

Már a megalakuláskor úgy lett tervezve, hogy a Hadsegélyző munkája az egész vármegyére ki fog terjedni és minden községben alakítanak helyi bizottságot, amely a központi bizottsággal összeköttetésben lesz. Szűcs Jenő alispán, a Hadsegélyző alelnöke tegnap hivatalosan felszólította a vármegye községeit, hogy alakítsák meg a helyi szervezetet. Felkérte a községi és körjegyzőket, hogy a hadsegélyzőhivatal áldásos működésében támogassák s a hadsegélyzőhivatal megkeresését határozottan buzgalommal fogadják. Különösen arra kérte fel a községi és körjegyzőket, hogy községeikben hadsegélyző bizottságot alakítsanak, azok tagjait az ottani lelkeseket, tanítókat, birtokosokat és bérlelőket, továbbá azok családtagjait felkérni iparkodjanak, kik a helyszínen hazafias lelkesedéssel támogassák a vármegyei központi hadsegélyzőhivatal működését.

A központi hadsegélyzőhivatal rendeltetése, mint ismeretes, nemcsak a pénzügyi, hanem a hadbavonultak hátrahagyott családtagjainak segélyezésére, a rokkantak és sebesültok ellátása és gondozása, hanem egyik nemes feladata az is, hogy a vármegye lakosságának a háborúval kapcsolatos ügyes-bajos dolgában tanácsot adjon, panaszaikat iránt eljárjon s a hatóságot minden oldalról támogassák.

E célból a hadsegélyzőhivatal fentírt helyiségében naponként 10-től 12 óráig hivatalos órákat tart, mely idő alatt a hozzáférhető lakosságnak készséggel áll rendelkezésére.

A posztóuzsora. Vérteli háborús spekuláció.

A tegnapi lapokban olvassuk a következő kis jelentést:

„Bukarestből jelentik: A kormány maximális árakat állapított meg a következő cikkekre: petróleum, liszt, hal, tej, főzelék, sajt, tűzoló, posztó, cipészeti cikkek és szén.”

Közismert dolog, hogy nálunk már csaknem két éve háború van, míg Romániában ez az állapot mindeddig nem kezdődött meg. Az is, bár szűkebb körökben ismert tény, hogy Románia, noha nem nagyhatalom, elég bátor volt már egy évtizeddel ezelőtt megrendszabályozni s népének testéről leltisztítani az élelősdiéket, akiket aztán ide küldött nekünk, ahol a budapesti hírsorsok nagy részvétel s testvéri szeretettel fogadták őket.

Es most átadjuk a szót a B. H. -nak. A „posztóuzsora eljárlása” cím alatt közöl egy cikket, melynek adjuk egyes részeit. A gondolkodó olvasó mindent meg fog érteni: Romániát is, Magyarországot is és sok mindent egyebet.

Négy elmaradt „szezon”.

Amikor a háború kitört, valamennyi budapesti szabónak tele volt a raktára hazai és külföldi kelmével. Tudvalevő, hogy az őszi és téli szövetüjdonságokat a kereskedők és szabók már júniusban, de legkésőbb júliusban megkapják. Viszont a tavaszi szövetek már mind raktáron vannak decemberben, sőt — előbb is. A háború július végén kezdődött, akkor már itt volt minden, még Angliából is. A kereskedők és a szabók polcai roskadoztak az elsőrendű szövetből sulyától, ámde senki sem jelentkezett, hogy ruhát rendeljen. A mozgósítás ezer igelma, a lelkek felsőbbrendű érdeklődése okozta, hogy a férfisabók termei hónapok óta kongtak az ürességtől, senki sem varratott ruhát. Elmúlt 1914 ősze, elmúlt a tél is, jött az 1915-iki tavasz, a nyár: a civilszabók jóformán ellefelejtették a mesterségüket. De nem ez a fontos, hanem az, hogy ezen az elmaradt négy szezonon száz és száz ezer méternyi szövetet takarítottak meg a kereskedők és a szabók Budapesten. Hasonló volt a helyzet a vidék városaiban is. A háború első évében annyi férfisövet gyűlt garmadába Magyarországon, amennyi talán még soha sem.

Szakértők becslése szerint Budapesten legalább kétszáz ezer ruhával csináltattak kevesebbet 1914. nyarától 1915. őszéig, mint régebben. Ruhánként három méter kelmét számítva, ez hatszáz ezer méter szövet, amelyet itt, a fővárosban megtakarítottunk.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különbözőféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

Kezdődik az uzsora.

A múlt év őszén, novemberben jelentek meg az első rendelők a szabónál. Ez még nem volt komoly roham, de mindenesetre kezdődhetett a munka. Ekkor még nem is drágították a szabót, a jó ruha ára nem volt több százszázhusz koronánál.

Amde a hivatásos árdrágitóknak magakadt a szemé. azon az ipari cikkén, amelyet még nem tett hozzáférhetővé az uzsora és rávetették magukat a spekulációra. Annál is inkább volt kedvükre ez a munka, mert az élelmiszer-uzsora már veszedelmessé vált, azon a téren már igen sok volt a paragrafus, a fendelet, a melyben könnyű volt megbotlani. A szövet-uzsorával senki sem törődött és ez már csak ennél az óknál fogva is esábitó üzletnek mutatkozott.

Március óta legkevésbé ötvenen váltottak iparengedelmet a szövetkereskedéshez olyanok, akik ezzel sohá nem foglalkoztak, ehhez nem is értenek. Van közöttük olyan, aki csak az imént róta le valamelyik-börtönben a büntetését, amelyet orgazdaságról kellett elszenvédenie. Könnyű elgondolni a jeles férfiu üzleti erkölcsét, a melyly új pályához fogott.

A mánt mondtuk, tavasszal kezdődött a munka s ugyanez a kelmezsora is. A nagy posztókereskedők körlevélét küldték a szabóknak, akiket értesítettek, hogy mindennemű szövet árát tíz százalékkal megnövelik. Ez egy értendő, a szétosztott mintakollekciók árait, a melyek kész, bármely percben kapható szövetekre vonatkoznak, emelik föl, holott — nyilvánvaló — hogy ezek a szövetek már nem kerülhetek többre sem a gyárosoknak, sem a nagykereskedőknek.

A februári áremelés azonban csak szelíd simogatás volt. Nem mult el tíz nap s már újabb körlevél érkezett a nagykereskedőktől, a mi még kétszer ismétlődött. Három hónap alatt négyszer emelték ugyanannak a szövetnek az árát, még pedig oly lendülettel, hogy az áremelés elérte a négyszáz százalék fantasztikus nagyságát.

Csuf spekuláció

Olyan helyről, a mely közvetlenül is érdekelt és a mely közvetlen részese az egész szövet-spekulációnak, — természetesen kártvalló részese — kapjuk ezt a plasztikus képet — a dolgoról.

Többen, közöttük milliomos szabócégek észrevették, hogy lehet keresni az ügyön: vad erővel vetették rá magukat a spekulációra. Elutaztak Bécsbe, Brünnebe s a mennyi posztót kaphattak, összevásárolták és Budapestre szállították. Ennyi szövetet három év alatt sem tud földolgozni, de nem is azért vette, tisztán spekulációra. Száz kisebb szabó kényelmesen dolgozhatnak a mai viszonyok között óriás mennyiségű kelme birtokában.

Vannak azonban kisebb, de nem kevésbé veszedelmes spekulánsok is. Ezek épen úgy dolgoz-

nak a szövettel, mint a tőzsde-ügynökök az értékekkel vagy a gabonákkal. Dél előtt megveszik a kelmet, délután továbbadják néhány koronával drágábban és nem az eladó, sem a vevő nem is látja a posztót. Az áru tíz kézen vergődik át, mignem eljut a szabóhoz, a ki ruhát varr belőle. Erről klasszikus eseteket hallottunk. Van pesti szabó, a ki eladott nagyobb mennyiségű szövetet és egy hét mulva az egészét visszavásárolta méterenkint hat koronával drágábban.

A spekulációnak ez az örülete ráragadt már az osztrák és a cseh gyárosokra is. Megesik, hogy valaki leköt bizonyos mennyiségű szövetet Brünneben. Néhány nap mulva táviratot kap a gyárosról, hogy mondjon le a kelme szállításáról, a gyár visszaveszi drágább áron. A magyarázat az, hogy valamelyik budapesti szövetkufár tudomást szerzett társának brünni rendeléséről és közölte a gyárossal, hogy a rendelt szövetet hajlandó drágábban átvenni. A gyáros erre a kínált többletet megfélezi, a felét megtartja, a másik felét odaadja az eredeti rendelőknek.

A lényeges az, hogy nem az új kelmet adják drágábban, mert új kelme kevés új forgalomba, miután nincs is új kelme szükség: van még a régiből is elég. Ezekkel a mesterkedésekkel szöktették föl a régi kelme árát tíz koronával megvenre és szoktatniék föl még nagyobbra is, ha az illetékes tenyész közbe nem lépne. De hisszük, hogy az uzsorának ezt a végtelenül szeméremellen formáját nem tűrik tovább az illetékesek, akik megakadályozhatják.

Boldog B. H. — Ő még hisz.

Odaát is észreternek

Mikor most látom az utcán, ahogy gyerekek fálják a cinkotai híreket, ahogy villamosokon bujják, ahogy sétáten külön ülnek az újsággal: olyan fájdalommas elszörnyedve nézem, ahogy kolerás időkben a dinynyeplacot s a kapualatti piszkos csemegeboltokat. Hány ember jegyzi el most magát gyerekfóvel s gyerekekkel egy életnyi felesleges szenvedésre! Nem lehetne ez ellen valamit tenni? Nem volna mód, hogy ilyen újságolvasmányok kis gyerekek kezébe ne kerüljenek? Bizonyára: agyonvigyáznai a gyereket nem lehet s egészen elzárni vagy elrejtteni sem lehet semmit. De annyira, amennyire egyebet, lehetne ezt is. A mennyire egyéb zaklatástól, vagy rossz befolyástól megóvhatni, lehetne ettől is.

Nem mi írjuk és mondjuk ezt, hanem a mi ellenfeleink, akik reakciósoznak neveztek bentünket, mikor ilyesmiket mertünk megpendíteni.

Most már ók hangoztatják, hogy valamit kell tenni a nagy szabadság ellen? Eddig náluk

minden szabad volt, most már ók sürgetik a fékezést, mert baj van.

Mi a rossz újságok ellen mindig küzdötünk, de épen ezek a most véskiáltók toporzékolnak dühükben, ha ilyesmiket hallottak. Legyenek szívések s előbb gondolkozzanak egy kissé, kik is tulajdonképen a bajok okozói, s mit csinálnak ma is azzal a nagy szabadsághirdetéssel?

A maszlagot elhintették s most itt a termés. Az új nemzedéket megrontották s kontrollért kiáltanak.

Jól mondják nem lehet agyonvigyázni a gyermeket, nem lehet mindent elrejtteni előle. Erre mi azt válaszoljuk, hogy először javuljanak meg a véskiáltók, ne róják egymás mellé úgy a betűket azokban az újságokban, hogy biztos veszedelem legyen belőle, ha gyermek kezébe kerül. Lám, nekünk nem kell a mi újságjainkat szekrénybe zárni a gyermekek elől. Ha a tisztesség, az erkölcs, a józanág vezette volna a tollukat mindig, amikor újságíráshoz fogtak, akkor most nem kellene jeremiázni. Ne adjon otót az újság a „rossz befolyásra”, akkor nem lesz rossz befolyás.

És még egyet, amit a cinkotai fürtelem óta különös nyomatékkal hangoztatunk. Azok a vészharangot lóbáló újságcsinálók maguk is nagy részesei az egész borzalomnak, amelynek előadásától most egyszerre annyira féltik a fiataliságot. Ha újságjaikkal nem lettek volna közvetítők a bűnnek, a leánykereskedelemlnek apróhirdetéseikkel, ha nem adtak volna helyet Kissnek arra, hogy újabb és újabb meggyilkolándó áldozatot kereshessen magának, aligha vártunk volna ilyen förtelmes vázalkosságról. A levelezési apróhirdetéseket a legújó lapok voltak az áldozatszálítók. Ezt a rendőrség is hivatalosan magálapította. Hát ezt miért nem nevezik „fájdalmasan elszörnyűkördve”? Miért hallgatják el? És a bűnügy nyomozásánál erre miért nem fordítanak nagyobb figyelmet? Keresik a bűnrészeseket. Ott vannak a kiadóhivatalokban, ahol az ilyen feladott apróhirdetéseket elkönyvelik. Miért nem indítanak ellenük eljárást. Annál is inkább, mert még mindig közvetítik a bűnfertőt. Ha az újság egy bűnöző fiatalokru gazdaságát névnek elhallgatásával, nem egyszer egyenesen a rendőri nyomozás elősegítésére nyilvánosságra hozza, az igazságszolgáltatás legmagasabb fórumáig hurcolják érte — és mikor egész tucat leány meggyilkolásánál liferanskodnak, akkor meg a hajaszáluk sem görbül meg.

Ezen már csak kellene segíteni.

— Bojtorjánhajszes korpásodás, hajhullás ellen kitűnően bevált szer, Uvegie I. korona 30 fillér. Kapható Szűcs Rébert Magyar Korona gyógy-szerüzletében Kossuth-u. sarkán.

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Adler Gyula 69. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagy, Faragó László VI. csendőrkörletbeli százados a Signum Laudiszel lettek kitüntetve.

— **Nevezetes évforduló.** Pénteken május 19-én volt 428 ik évfordulója, hogy óskoronázó városunkat a török uralom alul felszabadították 1688. május 19-én. Ma már kevesen tudják és gondolnak erre az évfordulóra. A székesegyházban mint minden évfordulón úgy most is Szt. István első magyar királyunk koponyareklyéjét kiteszik a templomba a nevezetes évforduló emlékezetére.

— **A város és vármegye a D. K. E. jubileuma.** A Dunántúli Közmivelődség Egyesület jublris közgyűlésén, amelyet vasárnap Veszprémben tartanak meg, Székesfehérvár és a vármegye is képviseltetni fogja magát. A vármegye részéről gróf Széchenyi Viktor főispán és Sztűcs Jenő alispán, a város részéről pedig dr. Saára Gyula polgármester jelenik dr. Csitáry Emil aljegyző kíséretében. A megye és a város képviselői a veszprémi bíboros püspöknek lesznek vendégei.

— **Csizma, vagy pénz.** Ne tessék e cim után valami rablótámadásra gondolni, amely például a pötöllei országutón történt s amelyről mint vétes szenzációról napokig fognak olvasni. Nagyon ártatlan dologról lesz szó. Csizmáról, nadrágról meg 85 koronáról. A rendőrlégényeknek ugyanis az egyezség levél szerint egy pár teli csizma és nadrág járt volna. Csak járt volna — mert nem kapták meg. Most azután azt kéri a városotól, hogy miután elmaradt a jó csizma, meg a bekecsnadrág, adjanak helyette 85 koronát. A szerény kérelmet egyenahány bizottság tárgyalás alá veszi, s azután kimondják az ítéletet, hogy jár-e a nadrág meg a csizma helyett pénz. Hát már miért ne járna! Megérdemlik a rendőrlégények. Legalább jobb kedvvel fűleik le az Árdágitókat.

— **A rokkantügy Székesfehérvárról.** Az államnak egyik legfontosabb feladata már most a rokkantkérdés országos megoldása. Ahik a haza védelmében vesztették el testük épességét, mnakképességüket, azokról teljes mértékben gondoskodni a nemzet kötelessége. Ugy látszik, ezen kötelességteljesítésnél nem is lesz panasz; mert mindent elkövetnek, hogy a mi rokkantjainkról méltó gondoskodás történjék. A kormány gróf Klebelsberg Kunót bízta meg a rokkantügy országos szervezésével s a kultuszminiszteri államtitkár már meg is kezdte országos körúráját, hogy a nagyobb városok vezetőségével közösen tárgyalja meg a rokkantügy kérdését. Klebelsberg gróf most Nagyváradon, Aradon és Temesvárott jár ezen ügyben, s nemsokára Székesfehérvárt is érinteni fogja körútjában.

Fűzőim, melyek pontos méretek

Kalap-újdonságok naemta érkeznek.

alápián vannak elkészítve, a legújabb ártól a legfinomabb minőségig vannak raklárón.

Radó

nól divat különlegességek üzlete,

Nádor-utca I. sz. Telefon 341.

— **Megköszönik az adományt.** Székesfehérvár törvényhatósága a budapesti egyetem segítő alapjára 300 koronát adományozott, amely összegért Baöthy Zsolt rektor tegnap mondott köszönetet a városnak.

— **A kórházkérdés.** Már többször foglalkoztunk a kórházkérdés megoldásával, amely szerint a járványkórház megépítése a Szent György kórház mellett történne. A nagyfontosságú ügyet tegnap foglalkozott a közegészségügyi bizottság, amely szintén ezen megoldási tervet vezetett pártolja. A kórházügyi megoldása szerint a felvetett formában fog megvalósulni.

— **A gyepmester is emel.** Mahter Józsefné gyepmesteri vállalata is emel. Illetve emelést kér a várostól. Drága a fuvar, s olcsó fuvar díj mellett nem lehet a szakmába tartozó közegészségügyi ügyeket elvégezni. A gyepmesteri vállalat kérését kiadják a számvévevőseknek, hogy véleményét mondjon a kérelem felett.

— **Drága zsemlye.** Folkert József pékmester ugylátszik elfelejtette a zsemlyetilálmot s süttöt zsemlyéket, amelyekért azonban drága büntetést kell fizetnie. A rendőrhatalóság 200 koronára ítélte.

— **Maximális árak május hó 15-én:** 31-ig. Tej literje 30 f. Turó 1 kgr. 1 K. Tejfel literje 160 K. lósvaj 1 kgr. 5 K. Csemegevaj 1 kgr. 8 K. Tojás 1 drb. 10 f. Burgonya 1 kgr. 18 f. Gomba 1 liter 40 f. Petrezselyem 1 csomó 4—6 f. Sárarépa 1 csomó 4—6 f. Vöröshagyma 1 kgr. 70 f. Roghagyma 1 kgr. 60 f. Fejes saláta válogatva 5 drb. 20 f. Zeller 1 drb. 2—3 f. Lencse 1 kgr. 60 f., 1 liter 50 f. Száraz bab 1 kgr. 50 f., 1 liter 40 f. Mák 1 kgr. 4 K., 1 liter 260 K. Saványított káposzta 1 kgr. 40 f. Kárasz I. rendű 1 kgr. 160 K. Kárasz II. rendű 1 kgr. 140 K. Kárasz III. rendű 1 kgr. 1 K. Csuka 1 kgr. 250 K. Balatoni ónhal 1 kgr. 240 K. Keszeg 1 kgr. 1 K. Süllő 1 kgr. 420 K. Ponyt 1 kgr. 220 K. Harcsa 1 kgr. 360 K. Csirke 1 pár 1 kgr. aluli 3—4 K. Tyúk 1 drb. 4—5 K. Kacsá sovány kgr.-ként 250 K. Liba sovány kgr.-ként 3 K. Kacsá kövér 1 kgr.-ként 350 K. Liba kövér kgr.-ként 4 K. Dara 1 kgr. 90 f. Tészaliszt 1 kgr. 90 f. Főzöliszt 1 kgr. 62 f. Kenyárliszt 1 kgr. 52 f. Fehérkenyér 1 kgr. 70 f. Tiszta buzakenyér 1 kgr. 52 f. Tiszta rozkenyér 1 kgr. 52 f. Olvasztott disznósír 1 kgr. 740 K. Háj 1 kgr. 670 K. Szalonna bőr nélkül 1 kgr. 620 K. Hus (taraj, lapocka, comb, oldalas) 1 kgr. 550 K. Kocsonyahus 1 kgr. tüdő, máj, vesevelő 4 K. Sö-zott, füstölt paprikás, abáti szalonna 1 kgr. 740 K. Friss kalbász 1 kgr. 550, Füstölt kalbász, füstölt hus 1 kgr. 650 K. Tepertő 1 kgr. 440 K. Disznósajt 1 kgr. 520 K. Virsli 6 és fél deka 38 f. Vastag virsli (szaláda) 5 deka 30 f. Füstölt sonka 1 kgr. 740 K.

— **Lopott a katona.** Egyik éjjeli mulatóban Melcher Károly 17-es katona ellopott egy karkötő órát 480 korona értékben. A tulaj a lopott ékszert mindjárt értékesítette is egyik óratulajdonos, de lefűltek s átadták a katonai hatóság-nak. A tulaj katona már a télen is lopott. Akkor az Apolló mozgószínház zongorásának felűlűjét emelte el, amelyért szintén fűlűncsüpték.

— **Falubattány hadikölcsönjegyzése.** A kis Falubattány közég 1000 koronát jegyzett a negyedik hadikölcsönre.

— **Marólugot ivott.** Fisi József zámolyi cipészesség csütörtökön este a Szent György kórház előtt marólugot ivott, s súlyos sérűléssel a kórházban vették ápolás alá. Tettének oka még ismeretlen, mert a rendőri hatóság nem tudta kihallgatni.

— **Hivatlan vendégek.** Pálfi László Szárca-utcai földmives Demkő-hegyi pincájében hivatlan vendégek jártak. Feltűrték a prűsházat s kedélyesen elborozgattak a pincében. Söt utavalónak egy pár liter bort magukkal is elvitték. A rendőrség keresi az udvariatlan látogatókat.

— **Magint a szecskavágógép.** Alig mulik el hét, hogy valamelyik gazdaságban a szecskavágógépnek áldozata ne volna, s rendszerint gyermekekkel történik a szerencsétlenség. Legutóbb Berhidán fordult elő ilyen eset. Bognár Margit kilencéves leánykának a szecskavágógép balkezének két újját a Szent György kórházba.

Egy rezervista álma.

Ziehrer örökbecsű zenés, háborus drámája, 4 felvonásban. Teljesen új példányban bemutatja az Apolló színház szombaton és vasárnap, május 20 és 21-én.

Egyetlen háborus témájú film sem járta be oly diadalmas sikerrel az ország valamennyi mozi-színházját, mint a „Rezervista álma”, melyet engedve az általános közóhajnak, most műsorába illesztett az Apolló. A siker tízrebesz Ziehrer Károly hírneves zeneszerző alkalmi zenéjében rejlik,

mely megrázó drámai erővel hat az élethe, eredeti háborus filmfelvételknél. Hogy a mesteri zenei mű kellőképpen érvényesűljön, minden előadást egy fővárosi színonikus zenekar ígű kísérni, melyet az Apolló külön ezen előadásokra szerződtetett. Különös figyelmet érdemel azon körűlmény is, hogy a „Rezervista álma” ezuttal teljesen új példányban kerül bemutatásra. A nagystűli filmek harctéri részében pedig eddig nem látott új, hatalmas tömegjelenségek vannak megörűkítve. Szuronyrohámokat látunk, látjuk a huszárszázad ataktáját, látjuk, amint egy egész szotnya kozák megadja magát. Tűzserűgi felvonulás, tűzérpárbaj peregnék le a szemeknk előtt. A fehér vásznon menetelő, majd rohanó hűsők jelennek meg; gégyverropogás, gépfegyver kattogás, ágyúdörög félelmesen nagyszerű kaosza mellett zajlik le a retentet, az igazi, a hamisítatlan háború. Izgalmas és páratlanul érdekes film ez, mely felrűzza a lelkeket, megremegteti a sziveket és lebilincseli tekintetűnk. Hogy mindenkinck alkalma legyen megnézni ezt a csodás filmalkotást, az Apolló rendes helyárak mellett mutatja be. Előadások szombaton 4, fél 7 és 9 óraker, vasárnap 3, 5, 7 és 9 óraker. Jegyek előre válthatók Krausz Verona tűzszerűjében és az Apolló pénztáránál.

— **Crème de lactaine** saját nemében páratlan hatású arcbűrsűpítű, finomított készűtmény, ezen tejkrem teljesen ártalmatlan, a bűrt egyszerű használat után bársony pu-hává teszi, pattanásokat, szepűlűket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható Szűcs Rűbűrt Magyar Korona gyűgszerűtárban Kossuth-utca sarkán. Ár 1 kor. 20 fillér.

Dr. PROHÁSZKA OTTOKÁR
HADIÁRVAHÁZ
űgyét segíti elő, ha Ottokár-levelzárű bűlyeget használ, amely a kiadóhivatalban kapható.

Székesfehérvár szab. kir. város tanácsátűl,
4154/1916. szám.

FELHIVÁS

a permetezéshez szűksűges kűkkű atvételere.

Felhivom mindazon székesfehérvári szűlobirtokosokat, akik a m. kir. földművelűsűgyű miniszterium által a város rendelkezésre bocsájított rézgálícűból részűkre elűjegyzett menyűgrűl szűlű utalványokat eddig el nem vitték és a kűkkűvet át nem vették, hogy ezt saját érdekekűben

folyű hű 31-űig bezárűlag annál is inkább megtegyűk, mert ezen határidűn túl sem utalvány, sem pedig kűkkű kiadatni nem fog.

Az utalványokat amíg a készlet tart, fenti határidűn beűlű a gazdasági hivatalban (Zichy-ház II. em. 1.) naponkűnt dűlelűt 8—12-űg, a rézgálícűt a Jűze-utca 16. szűm alatti raktárhelyisűgben szerdán és szombaton dűletűn 2-tűl 6 óráűg lehet atvenni.

Székesfehérvár, 1916. 20. 21. májűs hű 18-án.

Námessy Jánűs,
tanácsos.

APRűHIRDETESUK.

Tanulűt felvesz az Egyházmegyei Kűnyvnyomda, Szt. István-tér 1. szű.

Sovány sertűsek eladűk, Szűchenyi-utca 25. szű. alatt.

Eladű szűlű. Pűspűk szűllűn alul nűgy és fél oktályos jű termű szűlű, edűnyű 1, kuttal, lakhatű tanyafű eladű. Őzv. Kiss Lajosnűnál Felsűkirálysor 20.

Temetűsor 11-űk szűmű ház, nagy kerttel és udvarral, mely gazdálkűdásra is alkalmas, szabad kűzbűl eladű. Tudakozűdni lehet Viegler Jánűsnűl a Nűpsűgelyűzű egyűletnűl, Kossuth utca 3.

Berocid: Valűdi tiszta 45 szűzaleűkos hatűanyagűt tartalmazű, mely államilag kiprűbáltatott és a kűlűnbűzű rézgálícű pűllű anyagokok kűzűt egyűdűl el találatűtűr használatűnak. Kapható helyben Kovács Károlynűl. Rákűci-utca 7. szűm.

Gyerekkűcsik legolcsűbbtűl a legfinomabb Gerendai Gyula vásznon, fűhűrnűmű, gyermek-kelengye tűzetűben kaphatűk, Szűkesfehérvár, Kossuth-ű. 4.

Kiadű lakás Ferenc Jűzsef-tér 13. szű. alatt 5 szűbűs fűldsűntű lakás, hozzátartozű helyisűgekkel és kűlűn zárt folyűsűvű november 1-űrű, esetleg augusztűs 1-űre is kiadű.

Mozgűszínház. APOLLO Mozgűszínház.

Szombaton, májűs 20 és 21-űn: Vasárnap

Általános kűzkivánatra — szenzácűos repriz
teljesen új példányban

Egy rezervista álma

(Der Traum eines Reservisten)

ZIEHRER örűkbecsű zenés háborus drámája 4 felvonásban.

Fűvűrosi szinfonikus zenekar kűzreműkűdűsűvel.

A prűlűgust VADNAY KÁROLY fűvűrosi írű mondja

Rendes helyárak.

Elűadások: Szombaton 4, fél 7 és 9 óraker.
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 óraker.

Jegyek előre válthatók Krausz Verona tűzszerűjében.

LEGűJABB

nűi selyem tagal- és szalmakalap-formák.

Legdivavatosabb virág-, toll és kalapdiszűk.

BLOUSEűDONSÁGOK.

Legolcsűbb árban kaphatűk

Kováts Antalnűl Szűkesfehérvár.

Városház-tér. —

Nyomta az Egyházmegyei Kűnyvnyomda Szűkesfehérvárűtűl.